

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2956/2017
25.01.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Гордана Михаиловић адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Иван Савић адвокат из ..., ради вршења родитељског права, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 337/17 од 26.05.2017. године, у седници већа одржаној дана 25.01.2018. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 337/17 од 26.05.2017. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова по ревизији.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П2 1679/15 од 19.12.2016. године, ставом првим изреке, малолетна деца парничних странака, ВВ, рођена ... године и ГГ, рођена ... године, поверене су на старање тужиљи - мајци, која ће самостално вршити родитељско право. Ставом другим изреке, уређен је начин одржавања личних односа малолетне деце са туженим, тако што ће тужени виђати децу два дана у недељи у поподневним сатима, у трајању од три сата, у складу са обавезама деце, сваки други викенд оне недеље када деца иду пре подне у школу - од петка по завршетку наставе до недеље у 20 часова, на тај начин што ће преузимати децу из школе и враћати их у породицу мајке, сваки други рођендан деце, сваки други нерадни и државни и верски празник, крсну славу оца, десет дана зимског распуста и половину летњег распуста, с тим што родитељи имају обавезу да се 15 дана пре почетка коришћења распуста договоре о тачном термину преузимања деце од мајке и тачном термину повратка деце. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да доприноси издржавању малолетне ВВ са месечним износом од 15.000,00 динара, а малолетне ГГ са месечним износом од 10.000,00 динара, сваког првог до десетог у месецу за текући месец, почев од подношења тужбе 27.09.2013. године па убудуће, док за то постоје законом

прописани услови или док се ова одлука не промени. Ставом четвртим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 337/17 од 26.05.2017. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Другог основног суда у Београду П2 1679/15 од 19.12.2016. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права. У ревизији је тражио трошкове на име састава ревизије.

Тужила је поднела одговор на ревизију туженог.

Испитујући правилност побијане пресуде, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС и 55/14 - у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је нашао да ревизија туженог није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Неоснован је навод ревизије туженог да је у поступку пред другостепеним судом учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. став 2. ЗПП. Другостепени суд је у образложењу побијане пресуде дао оцену жалбених навода који су од значаја за одлуку о захтевима странака и правилност примене материјалног права. С`тога нема повреде права туженог на образложену судску одлуку, као елемента права на правично суђење, будући да то право не подразумева обавезу суда да пружи одговоре на сва постављена питања и изнете аргументе.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле брак 20.05.2001. године, у којем је рођено двоје малолетне деце - ћерке ВВ рођена ... године и ГГ рођена ... године. Фактичка заједница живота супружника престала је 2013. године, од када малолетне ћерке странака живе у заједничком домаћинству са мајком, док је брак странака разведен правноснажном пресудом донетом у овом поступку дана 23.03.2015. године. Према налазу и мишљењу стручне службе за посредовање у породичним односима, Градског центра за социјални рад у ... од 27.11.2013. године, допунског налаза од 16.12.2015. године и допунског налаза од 09.09.2016. године, произлази да је у најбољем интересу малолетне деце да остану да живе у заједничком домаћинству са мајком. Стручна служба за посредовање у породичним односима је анализирала актуелну породичну динамику и функционисање породице, а нарочито ценила став малолетне деце који су

изразили у разговору са психологом и педагогом у коме су недвосмислено изјавиле да желе да живе са мајком, а да се са оцем виђају по до тада устаљеној динамици. У току поступка пред стручном службом, деца су се више пута прецизно изјаснила са којим од родитеља желе да живе по разводу брака, а по мишљењу стручне службе заједничко вршење родитељског права није могуће јер међу родитељима не постоји потребан ниво конструктивне сарадње и комуникације. Малолетна деца живе са тужиљом у закупљеном стану површине 71м², закупнина за стан износи 230 евра. Тужила ради по уговору као консултант за ..., где остварује зараду од око 1.000 евра месечно а поред тога се додатно бави превозом и остварује зараду од 300 евра месечно. Трошкови комуналних услуга за стан износе 9.000,00 динара месечно, за електричну енергију 2.500,00 динара месечно, ПТТ, кабловско и интернет 3.000,00 динара месечно, а трошкови исхране око 25.000,00 динара. Малолетна ВВ је стара 15 година, иде у први разред ..., дневно за ужину добија по 200,00 динара, похађа школу енглеског језика, а месечно трошкови тог школовања износе 3.500,00 динара. За школске активности, позориште, биоскоп, изложбе троши месечно око 1.500,00 динара, а за гардеробу троши између 10.000,00 и 20.000,00 динара. Малолетна ГГ је стара 11 година, ученик је петог разреда основне школе, за ужину дневно троши 100,00 динара, похађа школу енглеског језика која кошта 3.500,00 динара, тренира ритмику која кошта 2.500,00 динара месечно, а поред тога тужила сноси и трошкове костима за ритмику, котизацију и путовања, што износи око 6.000,00 динара. За школске активности, позориште, биоскоп троши 1.000,00 динара месечно, а за сезонску гардеробу око 7.000,00 динара. Хигијена за малолетну ВВ износи 2.000,00 динара, а за малолетну ГГ 700,00 динара. Отац-тужени доприноси издржавању малолетне деце на начин на који он сматра да је адекватан, тако што сваког другог месеца плаћа трошкове ритмике и енглеског језика за оба детета, а не учествује у дневним трошковима везаним за становање, исхрану и гардеробу. Тужила нема непокретне имовине, нити друге законске обавезе издржавања. Тужени је директор и власник приватног предузећа „ДД“ где месечно зарађује 25.000,00 динара, власник је стана од 85 м² који је стекао поклоном од оца, а поводом кога се између странака води спор ради деобе брачне тековине. Трошкови становања за стан месечно износе 12.000,00 динара, за комуналне услуге, 1.100,00 динара за електричну енергију, за телефон, кабловску, интернет 2.000,00 динара, док за све остале потребе које се односе на исхрану, одећу и обућу тужени месечно троши 10.000,00 динара. Других законских обавеза издржавања нема. У току поступка тужени је тврдио да је од престанка фактичке брачне заједнице учествовао у издржавању деце тако што је плаћао часове енглеског језика и ритмике, сваке године децу водио на море, учествовао у куповини гардеробе, мобилних телефона и таблета.

На овако утврђено чињенично стање, нижестепени судови су правилно применили материјално право при одлучивању о тужбеном захтеву.

У ситуацији када обе странке поседују општу родитељску подобност, одлука о тужилу као родитељу који ће самостално вршити родитељско право

донета је на основу члана 77. став 3. Породичног закона, након мишљења органа старатељства прибављених у смислу члана 270. истог закона и уз вођење рачуна о најбољем интересу деце. Најбољи интерес детета је правни стандард предвиђен чланом 3. Конвенције Уједињених Нација о правима детета, преузет је у одредбама чланова 6. и 266. став 1. Породичног закона и цени се према околностима сваког конкретног случаја. Околности овог случаја - да деца од престанка заједнице живота њихових родитеља живе са тужиљом, да између њих постоји везаност, да тужиља деци пружа адекватну и поуздану физичку и психолошку негу и примењује одговарајуће васпитне методе, да су се деца адаптирала на ситуацију раздвојеног живота родитеља и успешно наставиле правилан раст и развој, уз јасно и недвосмислено мишљење деце да желе да наставе заједницу живота са мајком, указује на правилан закључак нижестепених судова да је у њиховом најбољем интересу да родитељско право самостално врши тужиља.

Неосновано се ревизијом туженог указује да су нижестепени судови били дужни да непосредно пред судом испитају децу са којим од родитеља ће живети, а не да оцену о томе оставе Центру за социјални рад. Мишљење деце утврђено је у складу са одредбом члана 65. став 6. Породичног закона-у сарадњи са педагогом и психологом органа старатељства. Деца су своје мишљење изразила у више разговора са стручним радницима органа старатељства, који су проценили да би свако поновно испитивање деце на ту околност могло само продубити конфликт лојалности код њих и дугорочно нанети штету њиховом најбољем интересу на различитим значајним пољима одрастања и живота, односно штетити могућности дефинитивне стабилизације породичних прилика. Најбољи интерес деце у овом случају не опредељује само њихово мишљење, већ и чињеница да живе са мајком од престанка брачне заједнице странака, у животној средини на коју су потпуно адаптирана и са родитељем који препознаје њихове потребе и задовољава их на адекватан начин.

Нису основани ни ревизијски наводи којима се оспорава стручно мишљење органа старатељства, с обзиром да тужени није предлагао извођење других доказа ради утврђења чињеница битних за процену подобности странака за самостално вршење родитељског права. Околности које тужени и у ревизији наводи као разлоге престанка брака „кривицом“ тужиље, немају утицаја на родитељску подобност тужиље и одлуку о вршењу родитељског права.

Одлука о одржавању личних односа деце и туженог донета је правилном применом материјалног права - одредбе члана 61. став 1. Породичног закона, којом је прописано да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи, односно чланом 78. став 3. истог закона, који предвиђа право и дужност родитеља који не врши родитељско право да са дететом одржава личне односе. Начин одржавања личних односа уређен је у складу са предлогом органа старатељства. Такав начин одржавања личних односа деце и туженог примерен је садашњим приликама, нарочито мотивацији оца за одржавањем личних односа са

малолетном децом, постојању стабилних и садржајних емотивних релација између деце и оца, као и квалитету родитељске сарадње у погледу одржавања личних односа малолетне деце са оцем који је задовољавајући, али и значају присуства оба родитеља за правилан развој деце и њихово формирање у зреле, стабилне личности. Ревизија не садржи посебне разлоге оспоравања правилности одлуке о начину одржавања личних односа деце и туженог.

Нижестепени судови су правилном применом чланова 154, 160, 161, 162. и 266. Породичног закона, утврдили да обавеза туженог да издржава малолетну децу износи за малолетну ВВ 15.000,00 динара, а за малолетну ГГ 10.000,00 динара. Приликом одлучивања о висини доприноса за издржавање малолетне деце, нижестепени судови су имали у виду њихов узраст, трошкове који су на месечном нивоу потребни за издржавање, као и минималну суму издржавања-накнаду за храненике и лица на породичном смештају коју периодично утврђује надлежно министарство у складу са законом, те на основу члана 232. Закона о парничном поступку, утврдили да укупне потребе за малолетну ВВ на месечном нивоу износе око 30.000,00 динара, а за малолетну ГГ 20.000,00 динара, и зато обавезали туженог да доприноси издржавању малолетне деце са половином наведених износа.

Нису основани наводи ревизије туженог да је погрешно примењено материјално право и неправилно утврђена висина обавезе у издржавању малолетне деце, те да су судови били дужни да висину издржавања одреде у мањим износима. Ово с`тога што је висина доприноса дужника у издржавању малолетне деце процењена у односу на потребе малолетне деце, а сходно могућностима туженог као дужника издржавања, при чему су нижестепени судови приликом доношења одлуке ценили и допринос који даје тужила у издржавању деце, а који не може да утиче на мањи допринос туженог, јер он има обавезу да издржава децу као њихов отац, сразмерно својим могућностима и независно од могућности другог родитеља са којима деца живе.

Неосновано ревидент указује да ће досуђеним износом бити угрожена његова егзистенција, јер је у току поступка утврђено да је запослен - има своју фирму, да поседује стан у свом власништву, да нема друге законске обавезе издржавања, да је у обавези и да својим додатним радом обезбеди приходе за издржавање деце, будући да је доброг здравственог стања, радно способан и у годинама када може да ради.

С`тога је правилно закључивање нижестепених суда да плаћањем досуђених износа неће бити угрожена егзистенција туженог.

Како се ни осталим наводима ревизије не доводи у сумњу правилност и законитост побијане одлуке, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу првом изреке на основу овлашћења из члана 414. Закона о парничном поступку.

Како тужени није успео у поступку по ревизији, то је овај суд сагласно члану 165. у вези са чл. 153. и 154. ЗПП, одбио захтев туженог за накнаду трошкова на име састава ревизије и одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић